

hátra felvarrt két verdefényes ezüst érem. Az egyik II. Lothar (945–950) milánói verete (CNI V. 1. 39.1.), a másik egy, a 10. század első negyedére keltezhető, veronai városi dénár (CNI. VI. XXIII. 6.). A 208. sírban stilizált lovat és életfát ábrázoló, ónozott bronz hajfonatkorong volt. (Lásd a hátsó borítón!)

Igen fontos technikai megfigyelés, hogy a más területeken általános ezüstözés helyett a bronztárgyak felületén általában ónbevonatot alkalmaztak.

A temető teljes feltárását a rossz időjárási viszonyok, valamint a pénzügyi keret elfogyása miatt nem tudtuk teljesen befejezni, a középső terület Ny-i részén (5., 12., 13., 17. szelvény) a következő évben még rövid kutatásra lesz szükség.

A csontanyag 90%-ban tisztított (mosott), antropológiai vizsgálata a Magyar Természettudományi Múzeum Embertani Tárában megkezdődött.

KÖLTŐ LÁSZLÓ

304. Zalaegerszeg, Vár

(Zala megye) Kk

A 16. században a püspöki kúria körül kialakult egerszegi vár helyének és a régi vármegyeház tömbjének nagyjából azonoságához nem fért kétség. Az egykori vár itteni létezése annak elbontása után is rögzült Várkör néven. A középkori vár területén mindeddig csak Sági Károly 1956. augusztus 21–26. között folytatott feltárásából, és az 1972 októberében a Göcseji Múzeum új épületének Várkör utcai csatornázása során előkerült cölöpök révén vannak hiteles adataink. Ekkor a várárokba verve, egymás mögött mintegy 1 m-re két, négyzet alakúra bárdolt facölöp teteje bukkant elő.

Az egykori vár feltételezett helyén társasház, illetve irodaház építését engedélyezték. Múzeumunk az ismert tények tükrében ragaszkodott a szondázó-megelőző régészeti feltáráshoz. A kutatások mindkét építési telken meghozták a várt eredményt. Az ásatások során fény derült a várfal és a városfal szerkezetére.

A vár ásatása két telken folyt, az egyik a Batthyány utca 3–17. számok alatt 2001. február 9. és 16. között. A Batthyány és Kölcsey utca között a városfal kazettás szerkezetét tártuk fel. Ezen az építési telken a városfal 15×5 m-es szakasza került napvilágra. Ezen a 15 m-es szakaszon három kazettát figyeltünk meg. A két szélső elem 5×5 m-es, míg a középső 4×4 m-es volt. Ehhez kapcsolódott még a K-i oldalon egy kis téglalap alakú bástya (méretei: 5×4 m). Ez a rész mindösszesen 163 cölöpből állt. A kazettákat minden esetben dupla cölöpsor alkotta. A két, egymással párhuzamos sor egymástól megközelítőleg egyforma távolságra, átlagosan mintegy 20 cm-re volt. Az egész telken összesen 7 kutatóárkot húztunk mintegy 300 m²-t kutattunk át, dokumentáltunk. A 3–7. kutatóárkokban már csak elszórtan találtunk cölöpöket, több összefüggő cölöpsor nem mutatkozott. Meg kell még említeni, hogy az egykori altalaj a 20. századi feltöltés és építkezés előtt (a mostani építkezések meg-

kezdése előtt régi házakat bontottak le), vizenyős volt itt is és a másik telken is, így az egykori talajmagasságban elfűrészelték cölöpjeinket, és erre alapozták a 20. századi felépítményt.

A Batthyány utca és a Budai Nagy Antal utca által határolt telken 2001. március 6. és április 18. között folyt a munka. Itt is újabb cölöpökre bukkantunk, amelyek az egykori palánkvár rondelláját, és magának a várfal folytatódásának irányát jelölték ki. A várfalon belül pedig talán egy ágyúállást illetve egy átépítési periódust figyelhettünk meg. Összesen mintegy 600 m²-t kutattunk át. A megtalált rondella és várfal, hasonlóan a várfal szerkezetéhez, dupla cölöpsorból állt. A várat azonban szemmel láthatólag vaskosabb fatörzsekből állították. Ezen a részen a fatörzseket nem ácsolták formára, mint a városfalnál, kivétel nélkül kerek átmetszetű bárdolatlan darabok voltak. A megtalált építészeti egységekből jól bizonyítható, hogy a vár falai a fő égtájaknak megfelelően épültek. A vár É-i falából 5 m-t tártunk fel (14 cölöp), a bástyatorok 10 m széles volt (magát a rondellát 59 cölöp alkotta), a Ny-i falból pedig 10 m-t találtunk meg (25 darab cölöp). Egyéb kutatóárkainkban több cölöpöt is találtunk ezen kívül, de ebben rendszert már nehezebb felfedezni.

Dokumentációnk során készült metszetrajz jól adja a 19. századi egerszegi tűzvészt is. A cölöpök felett vastag (60 cm), fekete, kerámiatöredékekkel és éremmel is datált réteg is hiteles bizonyítéka ennek. A feltárás, és annak tudományos feldolgozása a későbbiekben elengedhetetlen része lesz a régi térképeken is ábrázolt és csak körülbelül sejtett 16. század végi–17. század eleji egerszegi Várkör valós elrendezésének.

A cölöpök egy részét kihúztuk. Ezek konzerválása és dendrokronológiai vizsgálata már folyamatban van. A cövekek és cölöpök egy része a Göcseji Múzeumba került.

Munkatársak: Havasi Bálint és Száraz Csilla régészek, Büki Ágnes és Horváth Anita régésztechnikusok, a Göcseji Múzeum munkatársai.

VÁNDOR LÁSZLÓ

305. Zalaegerszeg, Zalabesnyő, Csörge-mező II.

(Zala megye) Ő

1995 áprilisában dr. Horváth László András és dr. H. Simon Katalin a Göcseji Múzeum munkatársai terepbejárásuk során a Zalabesnyőhöz tartozó Csörge-mezőn az itt található nevelőintézettől K-re és É-ra – egy domb tetején illetve oldalában – szántott felületen őskori és római kori illetve középkori leletekre bukkantak. A domb D-i (alsó) felén őskori és középkori, míg a domb tetején és ettől É-ra a római kori leletek kerültek túlsúlyba. A terepjelenségeket a kutatók 500 m hosszan tudták követni.

2001. június 29. és július 4. között – egy építkezés megkezdése előtt – szondázó ásatást folytattunk a területen, melynek célja a terepbejárás során lokalizált